

Nr 4.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 35 § rättegångsbalken; given Stockholms slott den 28 oktober 1938.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 35 § rättegångsbalken.

GUSTAF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändrad lydelse av 11 kap. 35 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 11 kap. 35 § rättegångsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

11 kap.

35 §.

Skall någon till hovrätt stämmas, give kändan till hovrätten in skriftlig ansökning om stämning. Stämning till hovrätt må, i den ordning Konungen bestämmer, i hovrättens ställe givas av ledamot av hovrätten eller befattningshavare vid denna. I övrigt vare om stämning till hovrätt lag som i fråga om stämning till underrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1939.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 maj 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, FORSLUND.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler fråga om *ändrad lydelse av 11 kap. 35 § rättegångsbalken* samt anför därvid:

»Ansökan om stämning till underrätt kan göras muntligen eller skriftligen. Enligt 11 kap. 3 § rättegångsbalken gives stämning till häradsrätt av härads-hövdingen eller av denne förordnad stämninggivare. Stämning till rådhus-rätt gives jämlikt samma lagrum av den som är därtill satt eller, där någon sådan ej finnes, av rättens ordförande.

Skall någon stämmas till hovrätt åligger det enligt 11 kap. 35 § rättegångsbalken kändanden att hos hovrätten göra skriftlig ansökan om stämning. Bestämmelsen om skriftlig stämningensansökan till hovrätt sammanhänger med hovrätternas på skriftligt förfarande grundade arbetssätt. Över dylik ansökan tillkommer det vederbörande hovrättsdivision att besluta.

Beträffande stämning av vittne till underrätt respektive hovrätt gäller enligt 17 kap. 3 § rättegångsbalken vad om partsstämning är för motsvarande fall stadgat.

Den vid 1936 års riksdag beslutade lagstiftningen angående utsträckt användning av muntliga förhör i hovrätt har medfört, bland annat, ökat inkallande av vittnen i mål vid hovrätt. I en inom justitiedepartementet upprättad *promemoria* i ämnet har framhållits, att då det icke torde kunna anses erforderligt att stämningensansökan — i varje fall icke då fråga vore om stämning av vittne — erhöle den nuvarande omständliga behandlingen, syntes en förenklad stämninggivning till hovrätt böra övervägas. Saken borde enligt uttalande i *promemorian* lämpligen ordnas efter i huvudsak samma princip som gällde i fråga om underrätt. Stämningen till hovrätt skulle sålunda kunna givas av ledamot av hovrätten eller befattningshavare vid denna. Frågan vem som inom hovrätten skulle ifrågakomma såsom stämninggivare borde enligt *promemorian* regleras i administrativ ordning.

Det finge sålunda ankomma på vederbörande hovrätt att hos Kungl. Maj:t hemställa om ändring i arbetsordningen, varigenom ifrågavarande åliggande lades på viss eller vissa personer inom hovrätten. Måhända vore det lämpligt att tillsvidare meddela särskilda bestämmelser endast såvitt anginge vittnesstämningar, i vilket hänseende frågan hade sin egentliga betydelse. För genomförandet av den föreslagna ordningen erfordrades emellertid att 11 kap. 35 § rättegångsbalken underginge viss ändring. I anledning härav hade i ett vid promemorian fogat förslag till lag om ändrad lydelse av sistnämnda lagrum upptagits ett stadgande av innehåll att stämning till hovrätt finge, i den ordning Konungen bestämde, i hovrättens ställe givas av ledamot av hovrätten eller befattningshavare vid denna.

Över promemorian och lagförslaget hava rikets hovrätter efter remiss avgivit *utlåtanden*. Lagändringen har tillstyrkts av Svea hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge samt hovrätten för Övre Norrland. Göta hovrätt har funnit den föreslagna lagändringen möjliggöra en ordning, som vore för både hovrätterna och parterna fördelaktigare än den nuvarande, men ifrågasatt ytterligare lättnad i förevarande hänseende. Hovrätten har härutinnan anfört:

Jämlikt 17 kap. 3 § rättegångsbalken, jämfört med 11 kap. 34 § samma balk, äger allmän åklagare till underrätt instämma de vittnen, som han kan vilja åberopa. Det synes tvivelaktigt, huruvida åklagare i ett vid hovrätt anhängigt mål för närvarande äger befogenhet att själv instämma de vittnen, han önskar få hörda inför hovrätten. Lydelsen av gällande lag synes närmast giva vid handen, att dylik befogenhet icke tillkommer åklagaren, och det remitterade lagförslaget gör icke någon ändring härutinnan. Enligt hovrättens uppfattning tala emellertid starka skäl för att tillerkänna allmän åklagare dylik befogenhet.

På grund av vad sålunda anförts hemställde hovrätten att den ifrågasatta lagändringen finge det innehåll, att stämning till hovrätt kunde givas ej endast av ledamot av hovrätten eller befattningshavare vid denna utan även — åtminstone såvitt anginge vittne — av allmän åklagare i målet.

Departement-
chefen.

Den utsträckta användningen av muntliga förhör i hovrätt, som blivit en följd av 1936 års lagstiftning i ämnet, synes, på sätt i förenämnda promemoria föreslagits och av hovrätterna tillstyrkts, böra föranleda till införande av bestämmelser om en förenklad stämningssivning till hovrätt. Såsom stämningssivnare torde böra ifrågakomma ledamot av hovrätten eller befattningshavare vid denna. Däremot torde icke, på sätt i ett yttrande över promemorian ifrågasatts, allmän åklagare böra medgivas rätt att utfärda stämning å vittne i tjänstemål. För hovrättens planläggning av förhöret synes nämligen hovrätten böra utan tidsutdräkt erhålla uppgift å de personer vilka äro avsedda att höras såsom vittnen. Detta önskemål tillgodoses bäst genom att vittnesstämning begäres i hovrätten.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 11 kap. 35 § rättegångsbalken.*

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 15 juni 1938.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet AFZELIUS,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden FORSBERG,
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet den 13 juni 1938 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 20 maj 1938, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 11 kap. 35 § rättegångsbalken*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsrådet Ernst Leche.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 oktober 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler lagrådets den 15 juni 1938 avgivna utlåtande över det den 20 maj 1938 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 35 § rättegångsbalken; därvid föredraganden hemställer att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Wilhelm von Schwerin.
